

V Bruseli 8. júla 2026
(OR. en)

11376/26

AGRI 560
AGRIORG 90
AGRIFIN 138
AGRISTR 38
ENV 921
POLCOM 275
VETER 115

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	7. júla 2026
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2026) 576 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Stratégia EÚ pre chov hospodárskych zvierat

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2026) 576 final.

Príloha: COM(2026) 576 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Štrasburgu 7. 7. 2026
COM(2026) 576 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Stratégia EÚ pre chov hospodárskych zvierat

{SWD(2026) 576 final}

1. ÚVOD

Chov hospodárskych zvierat patrí medzi najstaršie činnosti ľudstva. Od obdobia, keď boli zvieratá pred viac ako 10 000 rokmi po prvýkrát domestikované, zohrávajú kľúčovú úlohu v sociálnom a hospodárskom rozvoji civilizácií. Po celé stáročia bol chov hospodárskych zvierat nielen neodmysliteľnou súčasťou nášho potravinového systému. Zabezpečuje aj živobytie Európanov, stal sa pilierom vidieckej ekonomiky a charakteristickým prvkom našich krajín.

V dnešnej Európe je chov hospodárskych zvierat rozmanitou a komplexnou hospodárskou činnosťou, ktorá predstavuje približne 40 % poľnohospodárskej pridanej hodnoty EÚ a generuje ročný obrat vo výške 400 miliárd EUR. Má výrazný sociálny a územný vplyv: zamestnáva približne 7 miliónov ľudí a opiera sa o 4 milióny poľnohospodárskych podnikov rozmiestnených po celom území Európy, často v oblastiach, kde je len málo alternatívnych hospodárskych činností. Od alpských pastvín až po východné pohraničné regióny, od arktických oblastí až po južné *dehesas* a najvzdialenejšie regióny EÚ, ako aj stredomorské ostrovy –vidiecke oblasti Európy potrebujú chov hospodárskych zvierat na svoje prežitie. Vďaka svojej kľúčovej úlohe pri udržaní obyvateľstva vo vidieckych oblastiach a zachovaní ich hospodárskej životaschopnosti významne prispieva k dosahovaniu cieľov EÚ v oblasti bezpečnosti a pripravenosti. Východné krídlo Európy je vystavené vysokému riziku opúšťania pôdy, čo sprevádza rýchly pokles počtu hospodárskych zvierat, a tým sa ďalej znižuje odolnosť týchto regiónov, pokiaľ ide o reakciu na krízy a bezpečnostné riziká ⁽¹⁾.

Odvetvie chovu hospodárskych zvierat zohráva v EÚ kľúčovú úlohu pri prispievaní k potravinovej bezpečnosti tým, že poskytuje vysokokvalitné bielkoviny nielen v EÚ, ale aj na celosvetovej úrovni, pričom EÚ vykazuje kladnú obchodnú bilanciu a dopyt po jej výrobkoch rastie vďaka celosvetovo najvyšším normám, kvalite a udržateľnosti ⁽²⁾, ktoré týmto výrobkom umožňujú niesť vlajku európskej excelentnosti po celom svete.

Vzhľadom na to, že ide o kľúčové strategické odvetvie pre konkurencieschopnosť Únie a jej otvorenú strategickú autonómiu, v tejto stratégii sa stanovujú opatrenia zamerané na odstránenie existujúcich zraniteľností a posilnenie jej odolnosti vo svete, kde rastie trhová konkurencia. Zároveň musí toto odvetvie lepšie reagovať na rastúce očakávania spoločnosti, najmä pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, premeniť svoju environmentálnu stopu na pozitívne externality a posilniť svoje územné zakotvenie. Zlepšenie integrácie potravinového reťazca a uplatňovanie komplexného obehového prístupu by umožnili zhodnocovanie všetkých vedľajších produktov a biomasy s cieľom vytvoriť dodatočný príjem pre poľnohospodárov a zároveň znížiť uhlíkovú stopu živočíšnej výroby.

Ako sa oznámilo v dokumente Vízia pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo ⁽³⁾, odvetvie chovu hospodárskych zvierat v EÚ si zaslúži dlhodobú stratégiu, ktorá rešpektuje

⁽¹⁾ Oznámenie o východných regiónoch EÚ hraničiacich s Ruskom, Bieloruskom a Ukrajinou [COM(2026) 82 final].

⁽²⁾ Na celosvetovej úrovni sa stále očakáva nárast spotreby mäsa v dôsledku rýchleho rastu počtu obyvateľov a príjmov. Únia je popredným svetovým obchodníkom so živočíšnymi výrobkami. EÚ v roku 2025 vyviezla živočíšne výrobky v hodnote 53 miliárd EUR, zatiaľ čo dovoz dosiahol 16 miliárd EUR. Na čele rebríčka sú mliečne výrobky: v roku 2025 dosiahli hodnotu 20,7 miliardy EUR s čistým obchodným prebytkom vo výške 18 miliárd EUR. Obchodná bilancia EÚ v oblasti živočíšnych výrobkov bola v uplynulom desaťročí kladná.

⁽³⁾ Vízia pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo: Spoločné formovanie atraktívneho poľnohospodárstva a potravinárstva EÚ pre budúce generácie [COM(2025) 75 final].

rozmanitosť a špecifiká živočíšnej výroby v celej Európe. Pokračovanie v prechode na odolné, konkurencieschopné a udržateľné odvetvie chovu hospodárskych zvierat v EÚ je kľúčové v boji proti vyľudňovaniu najzraniteľnejších území a zároveň prispieva k dosiahnutiu cieľa klimatickej neutrality do roku 2050. Takýto prechod bude patriť medzi ciele podporované spoločnou poľnohospodárskou politikou (ďalej len „SPP“) po roku 2027, čím sa podporí vykonávanie stratégie generačnej obnovy ⁽⁴⁾, stratégie EÚ pre biohospodárstvo ⁽⁵⁾, pripravovaného nového akčného plánu pre vidiek ⁽⁶⁾, Akčného plánu pre hnojivá ⁽⁷⁾ a oznámenia o riadení rizika prírodných požiarov ⁽⁸⁾. S cieľom podporiť tento prechod zosúladením medzinárodných noriem Komisia spolupracuje na medzinárodnej úrovni s multilaterálnymi orgánmi, najmä s FAO v rámci Globálneho akčného plánu pre udržateľný chov hospodárskych zvierat.

Na zabezpečenie dlhodobej životaschopnosti odvetvia chovu hospodárskych zvierat v EÚ je potrebná stratégia, ktorej cieľom bude:

- pokročiť smerom k **odolnému systému chovu hospodárskych zvierat**, ktorý zvládne krízu a je lepšie prispôsobený klimatickému stresu,
- posilniť **konkurencieschopnosť** na úrovni EÚ aj na celosvetovej úrovni,
- zabezpečiť odolnosť tohto odvetvia voči budúcim zmenám, a to **posilnením dobrých životných podmienok zvierat a minimalizáciou jeho klimatickej a environmentálnej stopy**,
- zabezpečiť, aby systémy živočíšnej výroby naďalej **vyhovovali jedinečným charakteristikám rôznych regiónov**, udržiavali vidiecke hospodárstva a tradície v celej Európe a naďalej prispievali k zachovaniu ich bohatej biodiverzity,
- podporovať **excelentnosť** v živočíšnej výrobe ako osobitný európsky prístup k chovu hospodárskych zvierat, ktorý spotrebiteľia uznávajú a oceňujú, najmä pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat.

Táto stratégia vychádza z rozsiahlej spolupráce so zainteresovanými stranami v rámci pracovnej skupiny pre chov hospodárskych zvierat vrátane viac ako ročného dialógu s členskými štátmi, poľnohospodármi, so zástupcami odvetvia a s občianskou spoločnosťou, a to aj s Európskym výborom pre poľnohospodárstvo a potraviny. Jej súčasťou je bielkovinový plán, ktorého cieľom je zvýšiť odolnosť a udržateľnosť bielkovinového systému EÚ. V tomto oznámení, ktoré vychádza z analýzy silných a slabých stránok odvetvia uvedenej v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie, sa zohľadňuje iniciatívna správa Európskeho parlamentu s názvom *How to secure a sustainable future for the EU livestock sector in light of the need to ensure food security, farmers' resilience and the challenges posed by animal diseases?* (Možnosti zabezpečenia udržateľnej budúcnosti pre odvetvie chovu hospodárskych zvierat v EÚ vzhľadom na potrebu zaistiť potravinovú bezpečnosť a odolnosť poľnohospodárov a na výzvy, ktoré predstavujú choroby zvierat) ⁽⁹⁾.

⁽⁴⁾ Stratégia generačnej obnovy v poľnohospodárstve [COM(2025) 872 final].

⁽⁵⁾ Strategický rámec pre konkurencieschopné a udržateľné biohospodárstvo EÚ [COM(2025) 960 final].

⁽⁶⁾ Revidovaný akčný plán EÚ pre vidiek, priložený k správe Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ: hlavné úspechy a ďalší vývoj [SWD(2024) 451 final].

⁽⁷⁾ Akčný plán pre hnojivá: Partnerstvo pre zabezpečenie dostupnosti, cenovej dostupnosti a strategickej autonómie miestne vyrábaných úniných hnojív [COM(2026) 310 final].

⁽⁸⁾ Oznámenie o integrovanom riadení rizika prírodných požiarov [COM(2026) 330 final].

⁽⁹⁾ 2025/2053(INI).

2. ODVETVIE CHOVU HOSPODÁRSKÝCH ZVIERAT V EÚ V SÚČASNOSTI

2.1. Výzvy a príležitosti

Odvetvie chovu hospodárskych zvierat v EÚ čelí kombinácii štrukturálnych a každodenných tlakov. Tieto tlaky už v niektorých regiónoch prispievajú k ukončovaniu poľnohospodárskej činnosti, najmä chovu hovädzieho dobytku, oviec a kôz, a vyvolávajú obavy o dlhodobú kontinuitu chovu hospodárskych zvierat v určitých častiach Únie. Napríklad Francúzsko prišlo v poslednom desaťročí o 16 % populácie hovädzieho dobytku a Nemecko v tom istom období o 22 % populácie ošípaných.

Hlavnou výzvou je **ziskovosť**. Vysoké vstupné náklady, volatilita trhu a vystavenie cenovým výkyvom v oblasti krmiva a energie naďalej znižujú marže. Dodržiavanie prísnych noriem EÚ potrebných na ochranu dobrých životných podmienok zvierat, bezpečnosti potravín, klímy a životného prostredia môže zároveň viesť k vzniku výrobných nákladov, ktoré sa nie vždy odrážajú v trhových cenách. Poľnohospodári navyše disponujú slabou vyjednávacou silou voči kupujúcim.

Odvetvie chovu hospodárskych zvierat v EÚ takisto čelí výzvam v oblasti udržateľnosti. Je to hlavný zdroj emisií skleníkových plynov v poľnohospodárstve, ako aj znečistenie amoniakom a živinami, čo má vplyv na klímu, ovzdušie, kvalitu vody a biodiverzitu. Hoci emisie neustále klesajú, tempo tohto poklesu je pomalé. Koncentrácia živočíšnej výroby v niektorých oblastiach EÚ vedie k nerovnováhe živín, čo má za následok znečistenie živinami. Zároveň je extenzívna pastva hospodárskych zvierat nevyhnutná na zachovanie trávnatých porastov, ktoré podporujú biodiverzitu a vidiecke biotopy, prispievajú k ochrane prírody a pomáhajú predchádzať opúšťaniu pôdy a vyl'udňovaniu vo vidieckych oblastiach.

Perspektívy tohto odvetvia ovplyvňuje aj niekoľko **štrukturálnych zraniteľností**. Starnutie poľnohospodárov, nedostatočná generačná obnova, nedostatok pracovnej sily – vrátane veterinárnych služieb vo vidieckych oblastiach – a náročné pracovné podmienky ohrozujú budúcu kapacitu tohto odvetvia. Vplyvy zmeny klímy a ohniská chorôb zvierat negatívne ovplyvňujú hospodárske výsledky.

Budúcnosť odvetvia chovu hospodárskych zvierat v EÚ musí vychádzať z jeho významných predností a príležitostí. Odvetvie chovu hospodárskych zvierat v EÚ má dlhú tradíciu, pričom sa opiera o inovácie a podnikavosť. Rozmanitosť výrobných systémov, druhov a území zvyšuje odolnosť a prispôsobivosť. Prísne normy EÚ posilňujú dôveru spotrebiteľov a umožňujú silné postavenie na prémiových trhoch. V niekoľkých odvetviach prispievajú k produktivite a vývoznnej výkonnosti efektívne výrobné systémy, moderné veterinárne služby a dobre rozvinuté dodávateľské reťazce. Inovácie a zavádzanie prístupov založených na obehovom biohospodárstve prispievajú k zlepšeniu konkurencieschopnosti aj environmentálnych výsledkov. Poľnohospodári sú čoraz častejšie nielen výrobcami potravín, ale aj ochrancami prírody, poskytovateľmi ubytovania v rámci cestovného ruchu a „energetickými poľnohospodármi“, ktorí vyrábajú energiu z obnoviteľných zdrojov pre potreby svojich poľnohospodárskych podnikov a v mnohých prípadoch aj pre širšiu spotrebu, čím znižujú závislosť EÚ od alternatív založených na fosílnych palivách.

3. STRATÉGIA

Únia v roku 2040 musí byť miestom, kde udržateľný chov hospodárskych zvierat nielen prežije, ale aj prosperuje.

Toto odvetvie musí byť podporované uceleným politickým rámcom, ktorý je jednoduchý, predvídateľný a v ktorom sa zohľadňujú skutočné podmienky poľnohospodárstva. V nasledujúcom programovom období a bez toho, aby sa tým predbiehali prebiehajúce rokovania o viacročnom finančnom rámci (VFR), bude SPP v rámci budúcich plánov národného a regionálneho partnerstva naďalej kľúčovým pilierom podpory – či už v oblasti príjmov, investícií alebo stimulov –, pričom ju bude dopĺňať navrhovaný program Horizont Európa ⁽¹⁰⁾ a Európsky fond pre konkurencieschopnosť (ECF) ⁽¹¹⁾ s cieľom stimulovať inovácie.

V tejto stratégii sa stanovuje dlhodobý smer pre konkurencieschopnosť a udržateľnosť odvetvia v kontexte zvýšenej pripravenosti. Prejavuje sa to v konkrétnych operačných opatreniach na úrovni EÚ, členských štátov a zainteresovaných strán s dôrazom na cielené, územne orientované riešenia prispôbované rôznym výrobným systémom a regiónom, pričom sa uplatňuje komplexný, koherentný a medziodvetvový prístup.

Komisia má v úmysle zachovať **pracovnú skupinu pre chov hospodárskych zvierat** ako fórum na diskusiu a ďalší rozvoj niektorých iniciatív uvedených ďalej, keďže táto skupina predstavuje inkluzívny spôsob realizácie stratégie.

3.1. Odolné odvetvie chovu hospodárskych zvierat, ktoré zvládne krízu

Odolný systém chovu hospodárskych zvierat je nevyhnutný pre potravinovú bezpečnosť Únie, jej strategickú autonómiu a vitalitu vidieka. Odolnosť znamená viac než len schopnosť zotaviť sa po šoku. Znamená to aj schopnosť predvídať riziká, znižovať zraniteľnosti, prispôbovať sa štrukturálnym zmenám a naďalej zaručovať bezpečné, udržateľné a cenovo dostupné potraviny za čoraz náročnejších podmienok. Pre odvetvie chovu hospodárskych zvierat je to v súčasnosti naliehavou prioritou. Výrobcovia čelia rastúcemu tlaku vyplývajúcemu z nestálych trhov, rastúcich vstupných a fixných nákladov, zo zmeny klímy, z nedostatku vody, chorôb zvierat, nedostatku pracovnej sily a kvalifikovaných pracovníkov, geopolitickej nestability a nekalej celosvetovej hospodárskej súťaže. Silnejšie a odolnejšie odvetvie je preto nevyhnutné nielen na ochranu živobytia poľnohospodárov, ale aj na zachovanie výrobnnej kapacity Únie.

Hlavnou prioritou je posilniť rámec riadenia rizík. Chovatelia hospodárskych zvierat potrebujú lepší prístup k financovaniu, poisteniu, zaisteniu, podielovým fondom a nástrojom na stabilizáciu príjmov, v ktorých sa zohľadňujú špecifické riziká tohto odvetvia vrátane klimatických javov, narušenia trhu a chorôb zvierat. Budúcou politikou

⁽¹⁰⁾ Návrh NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa ustanovuje rámcový program pre výskum a inovácie Horizont Európa na obdobie 2028 – 2034, stanovujú pravidlá účasti na ňom a pravidlá šírenia jeho výsledkov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) 2021/695 [COM(2025) 543 final].

⁽¹¹⁾ Návrh NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o zriadení Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť (ECF) vrátane osobitného programu pre výskumné a inovačné činnosti v oblasti obrany, o zrušení nariadení (EÚ) 2021/522, (EÚ) 2021/694, (EÚ) 2021/697, (EÚ) 2021/783, o zrušení ustanovení nariadení (EÚ) 2021/696, (EÚ) 2023/588 a o zmene nariadenia (EÚ) [EDIP] [COM(2025) 555 final].

by sa mala zlepšiť súdržnosť medzi riadením rizík a krízovým riadením tak, aby sa núdzovou podporou nenahrádzala pripravenosť, ale aby ju dopĺňala.

Komisia v tejto súvislosti pripravuje s finančnými inštitúciami vrátane Európskej investičnej banky podklady pre preskúmanie možnosti vytvorenia **špecializovanej finančnej schémy na riadenie rizík v medziach viacročného finančného rámca po roku 2027**, ktorou sa pokryjú potreby v oblasti poistenia a zaistenia súvisiace s klímou a podpora sa rozšíri na riziká spojené s chorobami zvierat, a to s cieľom doplniť existujúce nástroje ⁽¹²⁾.

Súbor nástrojov na riadenie rizík v rámci súčasnej aj budúcej SPP je už teraz pomerne komplexný ⁽¹³⁾, čo členským štátom dáva možnosť vybrať si z nich a prispôbiť ich vlastným potrebám. Komisia vypracuje **príručku s praktickými usmerneniami v oblasti riadenia rizík**, pričom bude čerpať z odborných poznatkov EÚ a medzinárodných odborných poznatkov, aby členské štáty mohli tieto potreby lepšie zohľadniť vo svojich budúcich plánoch národného a regionálneho partnerstva (ďalej len „plány NRP“). Tým **sa doplnia odporúčania SPP**, ktoré sa budú týkať aj aspektov riadenia rizík. Komisia takisto posúdi a v prípade potreby odstráni administratívne prekážky pri zavádzaní konkrétnych nástrojov riadenia rizík, ako sú podielové fondy, s cieľom riešiť nízku mieru využívania týchto nástrojov, najmä zo strany malých poľnohospodárskych podnikov.

Druhou prioritou je posilnenie prevencie chorôb a reakcie na ne. Choroby zvierat vrátane zoonóz naďalej patria medzi najzávažnejšie hrozby pre odolnosť chovu hospodárskych zvierat, biodiverzitu a potenciálne aj pre zdravie ľudí. Nedávne ohniská, ktorých výskyt sa výrazne zintenzívnili, ukázali rozsah hospodárskych a sociálnych škôd, ktoré môžu spôsobiť, vrátane úhynu veľkého počtu zvierat a narušenia obchodu a činnosti vo vidieckych oblastiach. **Prísne opatrenia biologickej bezpečnosti** zostávajú prvou líniou obrany a predstavujú kľúčový prvok prevencie. **Hodnotenie právnej úpravy v oblasti zdravia zvierat** navyše poskytne základ pre aktualizáciu prístupu Únie „jedno zdravie“ k manažmentu chorôb, a to vrátane širšieho a vedecky podloženého využívania preventívneho očkovania tam, kde je to vhodné. S cieľom posilniť schopnosť prispôbiť sa novým rizikám a chorobám **Komisia preskúma, či súčasný systém kategorizácie chorôb naďalej spĺňa svoj účel** a či sa v kritériách kategorizácie primerane zohľadňujú konkrétne výzvy. S cieľom posilniť harmonizované opatrenia na kontrolu chorôb v celej EÚ bude Komisia naďalej navrhovať aktualizácie právnych predpisov v súlade s najnovším vedeckým poznaním a medzinárodnými normami stanovenými Svetovou organizáciou pre zdravie zvierat (WOAH) a prijme vykonávacie pravidlá s cieľom jasnejšie vymedziť úlohy a povinnosti. S cieľom podporiť širšie a vedecky podložené využívanie preventívneho očkovania **Komisia takisto posúdi, či sú súčasné pravidlá a zásady očkovania naďalej primerané.**

Táto činnosť by mala vychádzať z najnovších vedeckých odporúčaní Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EFSA) a mala by byť podporená intenzívnejšou medzinárodnou spoluprácou s cieľom presadiť akceptáciu sanitárnych opatrení EÚ. S cieľom riešiť

⁽¹²⁾ Platforma fi-compass, 2025, prehľad trendov klimatických rizík v poľnohospodárstve v celej Európe za súčasných klimatických podmienok a v roku 2050 – *Insurance and Risk Management Tools for Agriculture in the EU* (Nástroje poistenia a riadenia rizík pre poľnohospodárstvo v EÚ) (https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/EAFRD_AGRRI_Insurance_Risk_MA.pdf).

⁽¹³⁾ Svetová banka: *Solutions for Better Agri-Risk Management in the European Union* (Riešenia na zlepšenie riadenia poľnohospodárskych rizík v Európskej únii) (<https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099032326044016306>).

problém nerovnomerného uznávania regionalizácie zo strany tretích krajín bude Komisia ďalej podporovať členské štáty **vypracúvaním usmernení k vykonávaniu očkovania v spojení s regionalizáciou a kompartmentalizáciou**, pričom bude naďalej presadzovať uznanie regionalizačného prístupu EÚ vrátane očkovania zo strany obchodných partnerov na bilaterálnych a multilaterálnych fórach.

Nepretržitý **výskum a inovácie v oblasti zdravia zvierat a očkovania** vrátane vakcín DIVA ⁽¹⁴⁾ majú naďalej kľúčový význam, a to aj pokiaľ ide o potenciálne vakcíny proti vážnym cezhraničným chorobám. Túto činnosť bude podporovať navrhovaný špecializovaný segment v rámci programu Horizont Európa.

V rámci preventívnych opatrení bude Komisia naďalej podporovať a posilňovať kapacity členských štátov v oblasti dohľadu nad relevantnými chorobami zvierat, čím zabezpečí ich **včasné odhalenie a včasné opatrenia**. Mechanizmy včasného varovania sú veľmi dôležité. Komisia posúdi, ako financovať zdokonalenie existujúcich systémov, lepšie začleniť digitalizáciu do odhaľovania a varovania, ako aj to, ako zlepšiť šírenie informácií medzi poľnohospodármi v celej EÚ (aplikácie, horúce linky).

Zároveň **je dostatočné financovanie z prostriedkov EÚ kľúčové pre prevenciu, dohľad, kontrolu a eradikáciu**, najmä pokiaľ ide o núdzové opatrenia v prípade výskytu ohnisk. Nástroj EÚ navrhnutý v rámci VFR umožňuje realizáciu spoločnej politiky v oblasti zdravia a bezpečnosti (vrátane zdravia a bezpečnosti zvierat) a poskytuje sa ním špecializovaná podpora v prípade chorôb zvierat, a to v závislosti od ročných rozpočtových postupov. Členské štáty by mohli v rámci svojich plánov NRP takisto zabezpečiť poľnohospodárom lepší prístup k preventívnym nástrojom, a to aj pokiaľ ide o biologickú bezpečnosť a vakcíny, ako aj ich väčšie využívanie a zaistiť primerané poradenské služby a dostatočný veterinárny personál zavedením finančných stimulov pre veterinárov vo vidieckych oblastiach, pričom od zainteresovaných strán sa očakáva, že posilnia opatrenia v oblasti biologickej bezpečnosti v poľnohospodárskych podnikoch a začlenia najlepšie postupy na prevenciu chorôb zvierat.

Tretou prioritou je zvýšiť investície do adaptácie na zmenu klímy, jej zmiernenia a inovácií. Popri adaptačných opatreniach by to mohlo zahŕňať podporu inovácií, ktoré znižujú intenzitu emisií, zlepšujú hospodárenie so živinami a posilňujú príspevok systémov chovu hospodárskych zvierat k obehovému hospodárstvu. Odolnosť čoraz viac závisí od schopnosti tohto odvetvia vyrovnat' sa s klimatickým stresom a efektívnejšie využívať zdroje. Zvýšenie efektívnosti využívania vody môže prispieť k odolnosti voči nedostatku vody aj k odolnosti poľnohospodárov. Patrí sem zachovanie a udržateľné využívanie genetických zdrojov a šľachtiteľských stratégií, ktoré zlepšujú znaky odolnosti, ako je odolnosť voči suchu a odolnosť voči teplu. Najmodernejšie techniky v oblasti genomiky a šľachtenia zvierat prinášajú výhody tak z hospodárskeho, ako aj z environmentálneho hľadiska. Vďaka nim sa znižuje spotreba krmiva a obmedzujú emisie, čo pre poľnohospodárov znamená úspory a menšiu citlivosť na výkyvy cien. Vyššia odolnosť si vyžaduje aj lepšie bývanie a vetranie, protipovodňovú ochranu a ďalšiu infraštruktúru odolnú proti zmene klímy.

⁽¹⁴⁾ Vakcíny DIVA (vakcíny na rozlíšenie nakazených zvierat od zaočkovaných) sú špeciálnym typom vakcín, ktoré sú navrhnuté na rozlíšenie zvierat, ktoré boli zaočkované, a zvierat, ktoré sa prirodzene nakazili danou chorobou. Toto rozlíšenie má kľúčový význam pre účinnú kontrolu chorôb, dohľad nad nimi a obchodné predpisy v oblasti chovu hospodárskych a iných zvierat.

Výskum a inovácie v oblasti udržateľných postupov a technológií sú kľúčovými faktormi, ktoré prispievajú k väčšej odolnosti odvetvia chovu hospodárskych zvierat v EÚ ⁽¹⁵⁾. **EÚ by sa mala zamerať aj na rozširovanie a zavádzanie riešení.** Malo by to zahŕňať podporu väčšieho a koordinovanejšieho úsilia v oblasti výskumu a inovácií zameraného na udržateľné systémy chovu hospodárskych zvierat, **vývoj a zavádzanie** praktických nástrojov, ako sú systémy na podporu rozhodovania, senzory, aplikácie využívajúce veľké dáta, robotika, riešenia v oblasti včasného varovania a presný chov hospodárskych zvierat, pričom by sa mal podporovať systémový a miestne orientovaný prístup. S cieľom urýchliť dosah v praxi **by sa inovácie mali lepšie prispôbiť potrebám poľnohospodárov**, aby sa odolné riešenia mohli rýchlejšie testovať, rozširovať a zavádzať vo všetkých regiónoch a výrobných systémoch. Podporí sa to pripravovaným novým strategickým prístupom k výskumu a inováciám AgRI 2040 a Food 2040. Pri tomto novom prístupe sa chov hospodárskych zvierat považuje za kľúčovú oblasť činnosti v oblasti výskumu a inovácií a kladie sa dôraz na lepšie zúčtovanie výsledkov výskumu a inovácií v rámci startupov, scaleupov a plnohodnotného priemyselného využitia.

Odolnosť si takisto vyžaduje, aby sa odvetvie chovu hospodárskych zvierat stalo menej závislým od dovážaných vstupov a mohlo sa viac spoliehať na domáce a obehové zdroje, čomu sa venuje bielkovinový plán a Akčný plán pre hnojivá. Užšia integrácia s kandidátskymi a partnerskými krajinami zároveň ponúka príležitosti na posilnenie odolnosti a strategickej autonómie Únie postupným rozvojom integrovanejších a udržateľnejších agropotravinárskych hodnotových reťazcov.

Príklad družstevných investičných projektov zameraných na posilnenie odolnosti:

- Inštalácia solárnych panelov v poľnohospodárskych podnikoch a spoločnej bioplynovej jednotky využívajúcej maštalný hnoj, čím sa znižuje závislosť od vonkajšej energie a hnojív.
- Vybudovanie systému na skladovanie a recykláciu vody s cieľom zvládnuť suchá a vlny horúčav.
- Zapojenie sa do podielového fondu a schémy poistenia rizík dôsledkov zmeny klímy, ktoré sú podporované politikami členských štátov s cieľom stabilizovať príjmy počas extrémnych poveternostných javov.

Členské štáty by mali **nadálej podporovať poľnohospodárske postupy, ktoré do svojich obchodných modelov začleňujú odolnosť a udržateľnosť, ako je napríklad ekologické poľnohospodárstvo**, a prostredníctvom transformačných platieb motivovať k prechodu na dlhodobú odolnosť. Opatrenia zamerané na **generačnú obnovu** by mali lepšie zohľadňovať špecifickú situáciu chovu hospodárskych zvierat.

Lepšia spolupráca v rámci dodávateľského reťazca môže prispieť k zníženiu cenovej volatility a zlepšeniu prístupu k vstupným surovinám, zatiaľ čo účasť na platformách na výmenu poznatkov a inovatívnych partnerstvách môže urýchliť šírenie osvedčených postupov.

⁽¹⁵⁾ Rôznymi finančnými nástrojmi v rámci VFR po roku 2027 by sa mohlo podporiť intenzívnejšie a koordinovanejšie úsilie v oblasti výskumu a inovácií zamerané na udržateľné a odolné systémy chovu hospodárskych zvierat, čo by zahŕňalo zdravie a dobré životné podmienky zvierat, prevenciu chorôb a vakcíny, zmiešané systémy, adaptáciu na zmenu klímy a jej zmierňovanie, znižovanie vplyvu na životné prostredie, efektívnosť krmív a živín, genetické zdroje a šľachtenie zamerané na znaky odolnosti, riešenia v oblasti obehového biohospodárstva, sociálne inovácie a digitálne technológie.

Príklad: V oblasti ohrozenej katarálnou horúčkou oviec, nodulárnou dermatitídou alebo aviárnou influenou zabezpečujú orgány a zainteresované strany koordinovaný systém prevencie chorôb:

- Členské štáty prostredníctvom plánov NRP spolufinancujú modernizáciu opatrení biologickej bezpečnosti (dezinfekčné stanice, kontrolovaný prístup poľnohospodárskych podnikov, karanténne zóny).
- Poľnohospodárom sa z prostriedkov plánov NRP poskytuje odborná príprava prostredníctvom poradenských služieb a skupín EIP-AGRI zameraná na prevenciu chorôb a plánovanie pre prípad nepredvídaných udalostí.
- V členských štátoch a hodnotovom reťazci chovu hospodárskych zvierat sa zavádza rámec pre zdieľanie nákladov s cieľom spoločne financovať reakciu v prípade ohniska choroby vrátane odškodnenia zasiahnutých chovateľov, a to na základe vopred dohodnutých finančných mechanizmov (náklady na eradikáciu, zamedzenie šírenia a obnovu sa rozdeľujú medzi verejné a súkromné poplatky/poist'ovacie združenia).
- V súvislosti s novými vakcínami, ktoré sú k dispozícii prostredníctvom výskumu a inovácií podporovaných EÚ sa zavádza verejno-súkromný program očkovania a dohľadu.

Členské štáty zohrávajú kľúčovú úlohu pri premietnutí týchto cieľov do praktickej podpory v teréne:

- zahrnutím investícií do odolnosti vo svojich plánoch NRP a zlepšením prístupu poľnohospodárov k nástrojom na prevenciu chorôb,
- podporou poistenia a vzájomných fondov prispôsobených odvetviu chovu hospodárskych zvierat,
- zabezpečením toho, aby odborná príprava a poľnohospodárske poradenské služby zahŕňali rozsiahle odborné znalosti v oblasti odolnosti chovu hospodárskych zvierat,
- podporou investícií a agroenvironmentálnych opatrení a opatrení v oblasti klímy, a to vrátane schém efektívnosti, ktoré pomáhajú pri zachovaní a udržateľnom využívaní **genetických zdrojov hospodárskych zvierat**, čím sa posilňuje odolnosť odvetvia chovu hospodárskych zvierat a podporuje biodiverzita, zdravé pôdy a odolnosť v oblasti vody ako základ pre odolnosť odvetvia chovu hospodárskych zvierat,
- zvážení opatrení na riešenie nedostatku veterinárnych služieb vo vidieckych oblastiach, napríklad prostredníctvom cielených stimulov alebo digitálnych konzultácií, a podporu digitálnych zručností, pripojiteľnosti a investícií na úrovni poľnohospodárskych podnikov,
- podporou organizácií výrobcov, družstevných modelov a odvetvových intervencií v rámci SPP, čo môže prispieť k posilneniu vyjednávacej sily poľnohospodárov a ich schopnosti spoločne riadiť riziká.

3.2. Konkurencieschopné odvetvie chovu hospodárskych zvierat na úrovni EÚ a na celosvetovej úrovni

Aby mohlo odvetvie chovu hospodárskych zvierat účinne konkurovať na globálnom trhu, potrebuje predvídateľnejší dlhodobý rámec pre investície, musí využívať potenciál pokročilých technológií a inovatívnych postupov a zároveň ťažiť z rovnakých podmienok pre všetkých a zníženého regulačného zaťaženia. Ak má európsky hodnotový reťazec chovu hospodárskych zvierat zostať konkurencieschopný a prilákať nových účastníkov,

treba zastaviť súčasný trend dekapitalizácie a zvýšiť ziskovosť. Udržiavanie prísnych noriem EÚ v oblasti bezpečnosti potravín, zdravia zvierat, dobrých životných podmienok zvierat a ochrany životného prostredia musí tomuto odvetviu umožniť dôrazne reagovať na tlak globálnej konkurencie.

Prioritou je pomôcť tomuto odvetviu prekonať nedostatok investícií, podporiť zavádzanie inovácií a digitalizáciu s cieľom modernizovať ho, posilniť jeho konkurencieschopnosť a udržateľnosť. Mnohí chovatelia hospodárskych zvierat, a to najmä mladí a noví chovatelia, potrebujú značný počiatočný kapitál na modernú infraštruktúru, stroje a systémy hospodárenia s maštalným hnojom. Na platforme fi-compass sa odhaduje, že v odvetví chovu hospodárskych zvierat chýbajú finančné prostriedky vo výške viac ako 18 miliárd EUR ⁽¹⁶⁾.

Zatiaľ čo Komisia posudzuje vplyv svojho preskúmania zameraného na dobré životné podmienky zvierat, v určitých štúdiách sa odhaduje, že prechod na systémy bezkľetkového chovu si vyžaduje značné investície ⁽¹⁷⁾. **Takéto potreby financovania nie je možné pokryť z jediného zdroja, ale vyžadujú si kombináciu nástrojov a opatrení zo strany EÚ aj členských štátov.** Medzi ne patrí lepšia trhová odmena, verejná podpora, prístup k finančným nástrojom a súkromným investíciám, ako aj využitie potenciálu nových obchodných modelov a lepšie zhodnocovanie vedľajších produktov. Vyžaduje si to aj zručnosti, finančnú gramotnosť a primerané poradenstvo, ako aj stabilnejší a prehľadnejší právny rámec.

SPP naďalej predstavuje kľúčový nástroj na podporu príjmov poľnohospodárov, motiváciu k úsiliu v oblasti udržateľnosti a poskytovanie investičnej podpory, pričom ďalšie obdobie financovania ponúka možnosti prispôsobené rôznym potrebám, od malých až po veľké poľnohospodárske podniky. Vďaka kombinácii rôznych opatrení vrátane investícií do infraštruktúry a podpory inovatívnych projektov by navrhované plány NRP a fond ECF mohli pomôcť zvýšiť investície do udržateľnosti, konkurencieschopnosti a odolnosti.

Komisia zváži všetky možnosti vrátane preskúmania prípadného špecializovaného finančného nástroja pre odvetvie chovu hospodárskych zvierat s cieľom preklenúť nedostatok finančných prostriedkov na investície do prechodu na vyššiu úroveň udržateľnosti a dobrých životných podmienok zvierat.

Členské štáty by mali zvážiť aj ďalšie iniciatívy, ako napríklad lepší prístup k úverom, úvery zaručené štátom, nástroje verejného obstarávania, trhové opatrenia a priaznivejšie úverové podmienky pre všetkých poľnohospodárov, najmä pre mladých poľnohospodárov

⁽¹⁶⁾ <https://www.fi-compass.eu/library/market-analysis/financial-gap-eu-agricultural-sector?page=1>.

⁽¹⁷⁾ V štúdiách zadávaných organizáciami poľnohospodárov s cieľom odhadnúť vplyv prechodu na systémy bezkľetkového chovu v sektore nosníc a ošipovaných sa uvádzajú investičné potreby na úrovni EÚ vo výške približne 6,7 miliardy EUR v sektore ošipovaných¹ (0,02 EUR na kg bravčového mäsa počas 15-ročného obdobia odpisovania) a 2,6 miliardy EUR v sektore nosníc² (0,0017 EUR na vajce počas 15-ročného obdobia odpisovania). Náklady vyplývajú predovšetkým z potreby premeniť alebo nahradiť existujúce ubytovacie zariadenia a inštalovať infraštruktúru a vybavenie potrebné na bezkľetkový chov. Tieto údaje sú uvedené len ako príklad. Komisia pripravuje posúdenie vplyvu, v ktorom zanalyzuje všetky relevantné údaje a otázky súvisiace s jej plánovanými návrhmi.

¹ Potori a kol. (2024). *An Assessment of the Impacts of the Posttasing Out of Cages in EU Livestock Farming: The Pig Sector* (Posúdenie vplyvu postupného ukončenia kľetkového chovu v odvetví chovu hospodárskych zvierat v EÚ: sektor ošipovaných). *Agriculture*, 14(1), 111.

² Majewski a kol. (2024). *An Assessment of the Impacts of the Posttasing Out of Cages in EU Livestock Farming: The Layer Sector* (Posúdenie vplyvu postupného ukončenia kľetkového chovu v odvetví chovu hospodárskych zvierat v EÚ: sektor nosníc). *Agriculture*, 14(2), 187.

a nových účastníkov. Komisia na základe výsledkov revízie právnych predpisov prehodnotí spolu s Európskou investičnou bankou možnosť poskytnúť poľnohospodárom, ktorí prechádzajú na systémy bezkľetkového chovu, preferenčný prístup k úverom. Súčasne by schémy odmeňujúce uhlíkové pôdohospodárstvo a prírodné kredity mohli priniesť dodatočnú hodnotu poľnohospodárskym podnikom, ktoré investujú do udržateľnejších systémov chovu hospodárskych zvierat.

Okrem financovania je kľúčové zabezpečiť **stabilný, predvídateľný a jasný právny rámec**, ktorý umožňuje dlhodobé plánovanie a investície. Tým sa posilní dôvera investorov a uľahčia sa investičné rozhodnutia, ktorých návratnosť často trvá desaťročia. **Postupy udeľovania povolení** zo strany národných, regionálnych a miestnych orgánov sú čiastočnou príčinou tejto neistoty a je potrebné sa nimi zaoberať prioritne. S cieľom zvýšiť právnu istotu tak pre hospodárske subjekty, ako aj pre verejné orgány, predložila Komisia koncom roka 2025 návrh na urýchlenie postupov udeľovania povolení ⁽¹⁸⁾ a návrh na urýchlenie environmentálnych hodnotení. V súčasnosti sa vykonáva záťažový test smernice o vtákoch a smernice o biotopoch a Komisia naň podľa potreby nadviaže ďalšími opatreniami.

Aby sa podnietilo lepších trhové oceňovanie, je potrebné pracovať na lepšom informovaní spotrebiteľov, **zosúladiť ich očakávaní so spravodlivými mechanizmami stanovovania cien a pokračujúcej diverzifikácii trhu** s cieľom získať výhody z trhov s vysokou hodnotou.

Zvýšenie konkurencieschopnosti musí byť spravodlivé. Posilnenie postavenia poľnohospodárov v potravinovom reťazci a ich ochrana pred nekalými obchodnými praktikami je dlhodobou prioritou, ktorá bude posilnená v rámci revízie smernice o nekalých obchodných praktikách ⁽¹⁹⁾, pričom sa bude vychádzať z doterajších skúseností. Poľnohospodári musia získať **lepšie odmeňovanie, a to aj z nových hospodárskych činností spojených s rozvojom biohospodárstva a so zhodnocovaním vedľajších produktov**. Komisia posúdi, ako možno tieto aspekty čo najlepšie začleniť do činnosti Strediska EÚ pre monitorovanie agropotravinového reťazca, aby sa zabezpečila transparentnosť trhu v celom hodnotovom reťazci a posilnila dôvera.

Udržateľnosť a obehovosť predstavujú pre poľnohospodárov presvedčivé ekonomické zdôvodnenie. Obehové postupy a biohospodárstvo posilňujú sebestačnosť v oblasti krmív a maximalizujú zhodnocovanie biomasy (vrátane vedľajších živočíšnych produktov), čo zase vedie k zníženiu množstva odpadu a zabezpečuje poľnohospodárom predvídateľnejší príjem. **Vedľajšie produkty, ako je vlna alebo maštalný hnoj, nie sú odpadom, ale skôr zdrojom**, ktorý má hodnotu a v obehovom biohospodárstve slúži na viaceré účely, pričom v právnych predpisoch by sa mali zohľadniť ich charakteristiky a potenciál. Subjekty v odberateľských odvetviach (napr. výrobcovia mliečnych výrobkov alebo mäsa) čoraz viac vnímajú ekonomické zdôvodnenie pri ponúkaní odmeny poľnohospodárom, ktorí znižujú emisie svojich poľnohospodárskych podnikov, čím sa udržateľný chov hospodárskych zvierat stáva konkurencieschopnejším.

⁽¹⁸⁾ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia smernice (EÚ) 2018/2001, (EÚ) 2019/944 a (EÚ) 2024/1788, pokiaľ ide o urýchlenie postupov udeľovania povolení [COM(2025) 1007].

⁽¹⁹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/633 zo 17. apríla 2019 o nekalých obchodných praktikách vo vzťahoch medzi podnikmi v poľnohospodárskom a potravinovom dodávateľskom reťazci. ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/633/oj>.

Konkurencieschopnosť je potrebné posilniť aj prostredníctvom **lepšej integrácie potravinového reťazca a vypracovania noriem kvality mäsa**. Mal by sa ďalej podporovať potenciál integrácie chovu mliekového a hovädzieho dobytku. Lepšia koordinácia v rámci dodávateľských reťazcov by mohla prispieť k zlepšeniu hospodárskej aj environmentálnej výkonnosti systémov chovu mliekového a hovädzieho dobytku. Rovnako dôležité sú aj vysokokvalitné hodnotové reťazce vo vidieckych oblastiach a infraštruktúra. Skúsenosti s rozvojom organizácií výrobcov a družstiev ukazujú, ako nástroje zakotvené v nariadení o spoločnej organizácii trhov (SOT) ⁽²⁰⁾ prispievajú k posilneniu postavenia poľnohospodárov v hodnotovom reťazci a k zvýšeniu ich podielu na vytvorenej hodnote.

Spravodlivosť nie je len vnútorná, ale aj vonkajšia. Podpora **reciprocity a väčšieho zosúladenia výrobných noriem na celom svete** si vyžaduje primerané kontrolné mechanizmy, účinné záruky a neustále úsilie o dosiahnutie prísnych noriem. Ide o prebiehajúcu prácu, ktorá má jasnú prioritu. Dovoz výrobkov vyrobených podľa nižších noriem nielenže z komerčného hľadiska znevýhodňuje výrobcov v EÚ, ale namiesto zníženia globálnych emisií vedie tiež k ich presunu. Prebieha posilňovanie kontrol potravín, živočíšnych a rastlinných výrobkov dovážaných do EÚ, pričom tieto kontroly boli výrazne sprísnené ⁽²¹⁾. Záruky tvoria bežnú súčasť dohôd uzatváraných Úniou a chránia európskych poľnohospodárov pred akýmkoľvek škodlivým dovozom. Zahŕňa to dôkladne nastavené kvóty, ktorých objemy sú viazané na trhové podmienky v EÚ, ako aj automatické ochranné doložky pre určité dohody, ktoré poskytujú dodatočnú úroveň ochrany. Prísne sa dodržiavajú vysoké normy bezpečnosti potravín, najmä pokiaľ ide o používanie antimikrobiálnych látok a hormónov. **Pravidlá týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat sa v súčasnosti prehodnocujú s cieľom zabezpečiť lepšie zosúladenie noriem pre dovážané výrobky.** V nadchádzajúcom finančnom období umožní návrh na zriadenie jednotnej bezpečnostnej siete s dostatočným rozpočtom Únii lepšie chrániť poľnohospodárov v obdobiach volatility trhu. Komisia sa zároveň zapojí do špecializovanej **agropotravinárskej diplomacie, zintenzívni svoje misie na vysokej úrovni a propagačné opatrenia s cieľom otvoriť nové trhové príležitosti pre európsky vývoz.**

Zjednodušenie je kľúčovou súčasťou konkurencieschopnosti. Začala sa dôležitá práca, je však potrebné vyvinúť ďalšie úsilie, aby agropotravinárske odvetvie mohlo ťažiť z právneho rámca, ktorým sa podporujú inovácie a konkurencieschopnosť a zároveň sa rešpektujú normy v oblasti zdravia zvierat, dobrých životných podmienok a bezpečnosti potravín a krmív. Veľmi potrebné zjednodušenie prinesie prebiehajúca diskusia o súhrnnom balíku opatrení v oblasti bezpečnosti potravín a krmív. Je potrebné zefektívniť **právne predpisy EÚ v oblasti hygieny** a lepšie využívať ustanovenia o flexibilitate, ktoré sú v nich obsiahnuté, čím sa umožnia úpravy štruktúry a usporiadania nízkokapacitných bitúnkov a zároveň sa rešpektujú normy v oblasti bezpečnosti potravín a dobrých životných podmienok zvierat a účinne sa kombinujú s prevádzkovou praktickosťou. Navrhovaná zmena regulačného rámca pre **krmné doplnkové látky** v súhrnnom balíku opatrení v oblasti potravín a krmív vytvorí priaznivé prostredie pre vývoj a dostupnosť nových inovatívnych krmných doplnkových látok, zatiaľ čo pokračuje práca v súvislosti s potrebami ďalšieho zjednodušenia, a to aj v rámci širšieho dialógu o vykonávaní, ako aj **dialógu o potravinách.** Okrem toho si **pravidlá týkajúce sa vedľajších živočíšnych**

⁽²⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>.

⁽²¹⁾ [Komisia oznamuje sprísnenie kontrol výrobkov dovážaných do EÚ.](#)

produktov vyžadujú úpravy s cieľom lepšie uľahčiť obehové hospodárstvo bez toho, aby boli ohrozené normy v oblasti zdravia zvierat, bezpečnosti potravín a krmív.

3.3. Udržateľné odvetvie chovu hospodárskych zvierat

Investície do udržateľnosti sú investíciou do dlhodobej budúcnosti poľnohospodárstva. Prísnejšie normy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat môžu priniesť lepšie hospodárske výsledky, znížiť riziko chorôb a zabezpečiť širšiu podporu za predpokladu, že zlepšenie dobrých životných podmienok sa prejaví v merateľných prínosoch v oblasti zdravia, produktivity alebo vyšších cien – pričom tento čistý efekt sa líši v závislosti od odvetvia a trhových podmienok. Efektívne využívanie dusíka v potravinových a biohospodárskych systémoch ⁽²²⁾, a to aj prostredníctvom efektívneho využívania hnojív, prispieva k ochrane vody a pôdy a zároveň znižuje vstupné náklady. Infraštruktúra odolná proti zmene klímy dokáže odolať dôsledkom extrémnych poveternostných javov a priniesť dlhodobú návratnosť investícií.

Úspech závisí od schopnosti poľnohospodárov investovať. V záujme riešenia výziev v oblasti udržateľnosti musí byť teda prechod **spravodlivý a vyvážený**. Zvýšenie ambícií v oblasti udržateľnosti vyvoláva otázky týkajúce sa **rozdelenia nákladov v rámci hodnotového reťazca**. V niektorých prípadoch môže prechod na zlepšenia v oblasti udržateľnosti znamenať vyššie výrobné náklady pre poľnohospodárov, nižšie výnosy alebo zníženie hustoty chovu. Niektoré poľnohospodárske postupy, ako napríklad ekologické poľnohospodárstvo, umožňujú sklbiť vysoké environmentálne ciele a ciele v oblasti dobrých životných podmienok zvierat so ziskovosťou pre poľnohospodárov. V prípade iných systémov, keď poľnohospodári alebo zvyšok dodávateľského reťazca nedokážu tieto náklady v plnej miere pokryť, sa nakoniec prejavia vo vyšších cenách potravín, ktoré znášajú spotrebitelia, pričom príjmy výrobcov sa tým nezvyšujú a dopyt sa môže znížiť. Zdôrazňuje to potrebu starostlivo nastavenej transformácie, ktorá prinesie výhody v oblasti udržateľnosti poľnohospodárom aj spoločnosti, pričom sa budú riadne zohľadňovať kompromisy a zachová sa spoločenská prijateľnosť.

Únia a členské štáty by mali umožniť poľnohospodárom vybrať si opatrenia na podporu prechodu, ktoré najlepšie vyhovujú ich jednotlivým poľnohospodárskym podnikom a postupom a uľahčia im rozhodovanie o tom, ako zvýšiť udržateľnosť svojho podnikania.

Dohody o udržateľnosti hodnotového reťazca, pri ktorých všetci aktéri vrátane sprostredkovateľského a maloobchodného sektoru preberajú časť zodpovednosti, sú sľubnými nástrojmi na podporu spravodlivej transformácie. Umožňujú napríklad maloobchodnému sektoru odmeňovať poľnohospodárov za dodržiavanie prísnejších noriem. Komisia, členské štáty a súkromné subjekty by mali takúto formu spolupráce ďalej podporovať.

Akákoľvek dlhodobá vízia pre odvetvie chovu hospodárskych zvierat musí vychádzať z využitia jeho rozmanitosti. Túto pestrú mozaiku EÚ nie je možné udržať pomocou univerzálneho prístupu. Vyžaduje si to prispôbené, miestne orientované riešenia, ktoré odrážajú miestne podmienky a vychádzajú zo silných stránok regiónov.

⁽²²⁾ [Stratégia EÚ pre biohospodárstvo](#) „Strategický rámec pre konkurencieschopné a udržateľné biohospodárstvo EÚ“ [COM(2025) 960 final] sa bude zaoberať posúdením najlepších postupov a inovácií v oblasti biohospodárstva cieľom zvýšiť efektívnosť využívania dusíka v systémoch biohospodárstva a hodnotových sieťach.

V nadväznosti na doterajší pokrok, vďaka ktorému sa **európske odvetvie chovu hospodárskych zvierat** zaradilo **medzi najproduktívnejšie a ekologicky najefektívnejšie** ⁽²³⁾ **na svete**, predstavuje koncepcia nového programového obdobia príležitosť premietnuť túto rozmanitosť do konkrétnych opatrení, ktoré určia dlhodobé smerovanie.

Dobré životné podmienky zvierat sú v centre záujmu občanov, pokiaľ ide o chov hospodárskych zvierat. Ako uvádza Európsky parlament, „očakávaný celosvetový nárast spotreby živočíšnych bielkovín predstavuje pre EÚ príležitosť stať sa globálnym lídrom v oblasti poľnohospodárstva šetrného ku klíme a k zvieratám“. Na riešenie obáv občanov je potrebné presadzovať existujúce pravidlá a postupne podniknúť ďalšie kroky v nadväznosti na európsku iniciatívu občanov „Skončujeme s klieťkovým chovom“, ktoré sa budú zameriavať na odvetvia, v ktorých je prechod na systém bezklieťkového chovu realizovateľný, založený na dôkazoch a sprevádzajú ho dostatočne dlhé prechodné obdobia a finančná podpora, ktorá umožní poľnohospodárom prispôbiť sa. Vzhľadom na rozsah potrebných investícií si bude tento prechod vyžadovať podporu, ktorá bude trvať počas nasledujúceho finančného obdobia aj ďalej.

Prísne normy dobrých životných podmienok zvyšujú efektívnosť využívania zdrojov, napríklad znížením úmrtnosti, predĺžením produktívnej životnosti zvierat a zlepšením konverzie krmiva. Hoci sa sektor nosníc v súčasnosti spolieha hlavne na usmrcovanie **jednodňových kurčiat samčieho pohlavia**, etickým požiadavkám občanov je možné vyhovieť tým, že sa táto prax ukončí a namiesto toho sa budú využívať technológie určovania pohlavia vo vajci, ktoré sú dnes k dispozícii. Môžu posilniť povest' odvetvia vajec v EÚ ako odvetvia ponúkajúceho prémiový, eticky vyprodukovaný tovar. Hoci je táto technológia v niektorých členských štátoch dostupná a využívaná, pre malé a stredné liahne v celej EÚ zatiaľ nie je plne prístupná a cenovo dostupná. Vyžaduje si to ďalšie úsilie zamerané na zníženie nákladov a rozšírenie zavádzania. Do konca roka 2026 má Komisia v úmysle navrhnuť **cielenú revíziu pravidiel týkajúcich sa dobrých životných podmienok nosníc a brojlerov**, pričom sa zameria na postupné ukončenie klieťkového chovu, praktické ukazovatele dobrých životných podmienok v poľnohospodárskych podnikoch, ukončenie systematického usmrcovania kurčiat samčieho pohlavia a rovnocenné požiadavky na dovoz. S cieľom zúročiť prechod od usmrcovania jednodňových samcov kurčiat Komisia preskúma možnosť aktualizovať pravidlá označovania vajec, aby boli spotrebiteľia, a to aj v tretích krajinách, lepšie informovaní o zlepšeniach, ktoré zaviedli poľnohospodári. Do konca 2. štvrt'roka 2027 sa podobný návrh bude zaoberať **dobrými životnými podmienkami ošípaných** vrátane prechodu od klieťkového chovu na systémy chovu v ohradách.

V posledných rokoch sa stala kľúčovou diskusia o vývoze živých zvierat do tretích krajín, najmä na účely okamžitého zabitia. Nové ohniská a opätovný výskyt chorôb zvierat v členských štátoch EÚ vedú k častým obchodným prekážkam, ktoré sú niekedy neopodstatnené. Prírodné katastrofy a nestabilná bezpečnostná situácia v krajinách určenia zároveň ohrozujú plánovanie takýchto postupov, a to tak na ceste, ako aj na mori. To môže takisto vyvolávať obavy v súvislosti s dobrými životnými podmienkami zvierat. Komisia si bude preto úzko vymieňať skúsenosti s príslušnými zainteresovanými stranami, občianskou spoločnosťou a tretími krajinami, ktoré sú miestami určenia, a v závislosti od výsledku týchto výmen zváži ďalšie kroky vrátane možných alternatív k vývozu zvierat

(23) FAO: *Greenhouse gas emissions from agrifood systems, Global, regional and country trends* (Emisie skleníkových plynov z agropotravinárskych systémov, globálne, regionálne a národné trendy), 2000 – 2022.

určených na zabitie z EÚ do tretích krajín, pričom zachová trhovú postavenie európskych chovateľov hospodárskych zvierat.

Tieto prísne normy pre výrobcov v EÚ musia byť doplnené recipročnými požiadavkami na dovážané výrobky, a to spolu s primeranými nástrojmi na ich presadzovanie. V tretích krajinách môžu platiť menej prísne postupy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, pričom občania EÚ očakávajú, že všetky výrobky na trhu EÚ budú spĺňať prísne normy v oblasti dobrých životných podmienok. Modernizácia pravidiel EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a obchodné dohody EÚ poskytujú zásadnú príležitosť na **zavedenie rovnocenných požiadaviek na dobré životné podmienky zvierat pre dovážané výrobky** v súlade s normami WTO.

Nepretržité úsilie o zníženie emisií z chovu hospodárskych zvierat zostáva jednou z priorit. Hoci emisie črevného metánu z hospodárskych zvierat v EÚ predstavujú na celosvetovej úrovni len malý podiel, v EÚ sú najväčším zdrojom ⁽²⁴⁾ emisií z poľnohospodárstva. Riešenie týchto emisií si vyžaduje vedecky podložený a systémový prístup, ktorý vychádza z existujúcich osvedčených postupov a je ďalej podporovaný inováciami a technológiami. Rôzne druhy živočíšnej výroby majú rôzne klimatické externality a možnosti, ako ich riešiť, čo je takisto potrebné zohľadniť.

V prvom rade **si účinná politika zameraná na znižovanie emisií metánu vyžaduje presné meranie**. Niektoré existujúce metodiky odhadu emisií z chovu hospodárskych zvierat v plnej miere nezohľadňujú skutočné rozdiely v emisiách medzi rôznymi výrobnými systémami, plemenami a režimami kŕmenia. Prístupy úrovne 1 a úrovne 2 podľa metodiky IPCC by mohli nedostatočne reprezentovať hodnotu zlepšení v poľnohospodárskych podnikoch a genetickú diverzitu. Zároveň prebiehajú diskusie s cieľom preskúmať potrebu zohľadniť biogénnu povahu emisií metánu ako súčasť krátkodobého uhlíkového cyklu. Sú potrebné prepracovanejšie prístupy, ktoré by lepšie odrážali skutočné postupy v chove a zabezpečili presnejšie a spravodlivejšie posúdenie vplyvu chovu hospodárskych zvierat na klímu. Komisia preto vypracuje **harmonizovanú metodiku pre emisie skleníkových plynov z chovu hospodárskych zvierat na úrovni poľnohospodárskych podnikov a bude podporovať monitorovacie nástroje**, ktoré lepšie odrážajú opatrenia realizované na úrovni poľnohospodárskych podnikov a sú lepšie prispôsobené potrebám odvetvia chovu hospodárskych zvierat v EÚ. Nadviaže na prácu, ktorú začali niektoré členské štáty ⁽²⁵⁾, ktorej cieľom je vypracovať emisné normy úrovne 3, ktoré umožnia presnejšie a diferencovanejšie započítavanie emisií. Táto práca bude súvisieť s ďalším rozvojom výrobných metód v rámci obchodných noriem a prístupu EÚ založeného na excelentnosti (pozri bod 3.5). Výsledky by mali tiež prispieť k zvýšeniu presnosti národných inventúr skleníkových plynov členských štátov. EÚ je zároveň pripravená vymieňať si skúsenosti v oblasti merania a zmierňovania s globálnymi partnermi v súlade so svojou vedúcou úlohou pri znižovaní emisií metánu prostredníctvom iniciatívy „globálny záväzok o metáne“ a súvisiacich iniciatív. Komisia v úzkej spolupráci so zástupcami poľnohospodárov a zainteresovanými stranami v potravinovom hodnotovom reťazci vyvíja **dobrovoľný Kompas udržateľnosti v poľnohospodárskych podnikoch pre poľnohospodárov**. Tento vedecky podložený rámec umožní praktické a porovnateľné posúdenie kľúčových rozmerov udržateľnosti v rôznych

⁽²⁴⁾ BOSCO, S., CHEN, M., BIELZA, M., MONTERO CASTAÑO, A., SCHIEVANO, A. a kol., *Livestock Feeding and Sustainability: Mapping Environmental, Climate, and Productivity Outcomes* (Kŕmenie hospodárskych zvierat a udržateľnosť: Mapovanie vplyvov na životné prostredie, klímu a produktivitu), Úrad pre publikácie Európskej únie, Luxembursko, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/3398918> (online), JRC143817.

⁽²⁵⁾ Írska federácia chovateľov hovädzieho dobytku (ICBF): <https://www.icbf.com/methane/>.

poľnohospodárskych systémoch. Tento kompas možno využiť aj ako riadiaci nástroj na usmerňovanie rozhodnutí, sledovanie pokroku a transparentné vykazovanie výkonnosti v priebehu času, ako aj na zapájanie sa do prémiových schém alebo zmlúv, ktoré odmeňujú overené zníženie emisií, zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat a poskytovanie ekosystémových služieb. Umožní to posúdenie **výkonnosti na základe výsledkov dosiahnutých v praxi**, čím sa postupne upustí od prístupu založeného na požiadavkách. Komisia okrem toho na základe pilotnej metodiky certifikácie posudzuje začlenenie znižovania emisií z chovu hospodárskych zvierat do rozsahu pôsobnosti nariadenia o odstraňovaní uhlíka a uhlíkovom pôdohospodárstve (CRCF).

Takisto je potrebné zohľadniť skutočnosť, že výroba potravín je svojou podstatou zakorenená v prirodzených biologických procesoch a že napriek dodržiavaniu prísnych noriem EÚ spôsobuje **neodvratiteľné endogénne emisie**, ktoré sú spojené s určitými kompromismi, ktoré nie je možné úplne eliminovať. Dopyt je dôležitým hnacím motorom transformácie, ako sa vysvetľuje v bielkovinovom pláne, a treba uznať, že znížená výroba v EÚ by mohla viesť k nárastu dovozu a vyšším emisiám v regiónoch mimo EÚ.

Ďalší pokrok v znižovaní emisií skleníkových plynov musí vychádzať z kombinácie účinných politických opatrení a stimulov, potenciálu genetického zlepšovania, inovácií a technológií, a to aj v oblasti stratégií kŕmenia. Komisia poskytne **členským štátom odporúčania** v súvislosti s budúcou SPP a ponúkne im **súbor najúčinnějších postupov**. Členské štáty môžu svoje stratégie koncipovať na základe svojej konkrétnej situácie, ako sa uvádza v stratégia EÚ pre metán z roku 2020, pričom zohľadnia investície do zvýšenia efektívnosti, ktoré vedú k zníženiu emisií, vrátane plemien znižujúcich emisie metánu, presného kŕmenia a moderného hospodárenia s maštalným hnojom, ako je výroba bioplynu a zdokonalené technológie spracovania, ako aj riešení zameraných na zníženie emisií v systémoch halového chovu. Okrem toho technologické riešenia ponúkajú významný potenciál zmiernenia, ktorý by mohol viesť k zníženiu emisií skleníkových plynov do roku 2040 najmenej o 16 % ⁽²⁶⁾. Kombinácia ambiciózných opatrení a stimulov v rámci SPP spolu s technológiami a inováciami by preto mohla priniesť veľmi výrazné zníženie emisií a prispieť k dosiahnutiu cieľa v oblasti klímy do roku 2040.

Členské štáty majú možnosť zahrnúť do svojich budúcich plánov NRP **investície do bioplynu a biometánu** a/alebo ich podporiť prostredníctvom iných národných programov. Rámec štátnej pomoci ponúka v tejto súvislosti takisto rôzne možnosti takejto podpory. Zariadenie na výrobu bioplynu premieňa maštalný hnoj a poľnohospodárske zvyšky na energiu z obnoviteľných zdrojov, digestát na hnojenie a v niektorých prípadoch aj na odvodnený digestát v stelive pre hospodárske zvieratá. Vyrobenú energiu možno využiť v poľnohospodárskom podniku alebo ju dokonca predat' na trhu, a to najmä prostredníctvom mechanizmu EÚ v oblasti biometánu, čím sa vytvára doplnkový príjem, posilňuje sa odolnosť a hospodárska životaschopnosť poľnohospodárskych podnikov a zároveň sa znižuje závislosť od dovážaných fosílnych palív a syntetických hnojív.

Ochrana prírodných zdrojov pred znečistením a zabezpečenie dobrého zdravia pôdy sú kľúčovými prvkami dlhodobej stratégie pre budúcnosť chovu hospodárskych zvierat. Vzhľadom na ich veľkú rozmanitosť majú niektoré postupy v chove hospodárskych zvierat významný vplyv na životné prostredie spojený s negatívnymi externalitami (ako sú straty živín, emisie do ovzdušia atď.), a to najmä v oblastiach s vysokou koncentráciou chovu hospodárskych zvierat, zatiaľ čo iné postupy, ako je extenzívna pastva a ekologické poľnohospodárstvo, pozitívne prispievajú k manažmentu a ochrane prírody.

⁽²⁶⁾ Odhad Generálneho riaditeľstva pre poľnohospodárstvo (DG AGRI) vychádzajúci z vlastných výpočtov a scenárov opísaných v [správe o poľnohospodárskom výhľade z roku 2022](#).

Environmentálne výzvy sa preto musia riešiť individuálne a v spolupráci s poľnohospodármi.

Budúca SPP predstavuje príležitosť na dosiahnutie pokroku smerom k vyššej environmentálnej výkonnosti.

Členské štáty by mali podporovať spoluprácu v celom hodnotovom reťazci a mohli by poskytovať podporu, najmä v oblastiach s vysokou hustotou hospodárskych zvierat, s cieľom zlepšiť hospodárenie s maštalným hnojom a so živinami a znížiť tlak na prírodné zdroje, a to aj využitím nových intervencií, ktoré Komisia predložila vo svojom návrhu SPP. Členské štáty majú k dispozícii nástroje na poskytovanie zvýšenej podpory pre systémy založené na pastve podľa svojich potrieb. Okrem toho sa nabádajú, aby rozšírili využívanie krycích plodín, diverzifikovali striedanie plodín a alternatívne zdroje krmív, poskytovali podporu na zvýšenie skladovacích kapacít maštalného hnoja a zjednodušili postupy pri investíciách do obnoviteľných zdrojov energie, infraštruktúry na recykláciu živín a presného poľnohospodárstva. Na dosiahnutie týchto cieľov je dôležitá pokračujúca podpora ekologického poľnohospodárstva.

Komisia bude s pomocou pracovnej skupiny pre chov hospodárskych zvierat podporovať výmenu poznatkov a najlepších postupov s cieľom vytvoriť do roku 2027 **platformu pre chov hospodárskych zvierat, ktorá bude obsahovať komplexný súbor osvedčených riešení** v oblasti klímy, životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat. Táto databáza bude identifikovať účinné opatrenia na zmierňovanie, ukazovať úspešné prístupy v poľnohospodárskych podnikoch a poskytne usmernenia týkajúce sa nástrojov SPP a podporných mechanizmov, ktoré sú k dispozícii na uľahčenie ich zavádzania.

Poľnohospodári v EÚ už dodržiavajú prísne environmentálne normy stanovené v rôznych právnych predpisoch, z ktorých niektoré majú významný vplyv na poľnohospodárske činnosti. **Komisia v rámci širšieho úsilia o zjednodušenie vyhodnocuje niektoré z týchto pravidiel a podrobuje ich záťažovým testom.**

Hodnotenie **smernice o dusičnanoch** ⁽²⁷⁾ bude čoskoro uverejnené. V nadväznosti na túto správu bude Komisia spolupracovať s členskými štátmi na identifikácii najlepších postupov a možností zjednodušenia so zameraním na to, ako zlepšiť hospodárenie so živinami na úrovni poľnohospodárskych podnikov, hospodárenie podľa pevne stanovených agrotechnických termínov, vedenie záznamov a hnojenie v malých poľnohospodárskych podnikoch. Jej cieľom bude optimalizovať uplatňovanie pravidiel a zohľadniť technologické tlaky a zmenu klímy, pričom sa minimalizuje zbytočná záťaž a zároveň sa zabezpečí, aby opatrenia boli primerané a účinné pri dosahovaní noriem EÚ v oblasti kvality vody. Komisia bude členským štátom poskytovať poradenstvo o možnostiach **zjednodušenia vykonávania smernice, napríklad v prípade určitých udržateľných postupov chovu hospodárskych zvierat, a o hodnotiacej správe si bude vymieňať informácie aj s Výborom pre dusičnany.**

Komisia zároveň podrobuje záťažovým testom pravidlá smernice o vtákoch a smernice o biotopoch, ktorých výsledky budú zahrnuté do správy, ktorá má byť predložená koncom roka 2026, a budú podkladom pre budúce rozhodnutia. Návrh týkajúci sa urýchlenia **postupov udeľovania povolení a návrh nariadenia o urýchlení environmentálnych hodnotení** [2025/0391 (COD)] už čiastočne riešia niektoré dlhodobé požiadavky na

(27) Smernica Rady 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov [Ú. v. ES L 375, 31.12.1991, s. 1 – 8 (ES, DA, DE, EL, EN, FR, IT, NL, PT), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj>].

urýchlenie a zvýšenie predvídateľnosti postupu udeľovania povolení. Cielené zjednodušenie postupov udeľovania povolení je tiež dôležité ako doplnok k revízií právnych predpisov zameranej na postupné ukončenie klieťového chovu v sektore nosníc a ošipaných a je opodstatnené vzhľadom na to, že počet chovaných zvierat by v prispôsobených chovných priestoroch zostal nezmenený. **Potenciál lepšieho zosúladenia environmentálnych cieľov a životaschopnosti poľnohospodárstva spočíva aj v inovácii.** V EÚ vyprodukoval chov hospodárskych zvierat v období 2016 – 2019 ročne viac ako 1,4 miliardy ton maštalného hnoja. Hoci sa v niektorých regiónoch spája so znečistením dusíkom, vďaka inováciám môže maštalný hnoj predstavovať aj príležitosť. Komisia skúma možnosť rozšíriť pôsobnosť aktu RENURE na určité druhy tekutých digestátov vyrobených z maštalného hnoja so zavedením primeraných environmentálnych záruk a prvé predbežné posúdenie predloží v 3. štvrtroku 2026. Rovnako aj využitie digestátu z biologického odpadu ako samotných hnojív alebo na výrobu iných biohnojív môže obmedziť negatívne externality chovu hospodárskych zvierat, umožniť lepšie rozdeľovanie biohnojív bohatých na uhlík, znížiť závislosť od syntetických hnojív a posilniť autonómiu EÚ v oblasti výroby krmív a potravín a zároveň prispieť k domácej výrobe energie (biometán). Komisia sa bude zaoberať **uľahčením využívania vedľajších živočíšnych produktov** bez ohrozenia noriem v oblasti zdravia zvierat, bezpečnosti potravín a krmív a **preskúma prípadné regulačné prekážky.**

Kľúčovým prvkom je lepšie priestorové vyváženie a umožnenie presunu živín z regiónov s prebytkom do regiónov s nedostatkom, a to s cieľom optimalizovať ich využívanie a zároveň znížiť miestne environmentálne tlaky. Na tomto základe Komisia s pomocou **pracovnej skupiny pre chov hospodárskych zvierat vypracuje špecializovaný plán** s cieľom podporiť zavádzanie v praxi, posilniť logistiku, znížiť tlak, lepšie a koherentne uplatňovať regulačný rámec, zabezpečiť regulačnú súdržnosť, ako aj umožniť efektívnejší a udržateľnejší obeh živín v celej EÚ.

3.4. Odvetvie chovu hospodárskych zvierat, ktoré zodpovedá územnej rozmanitosti Európy

Územná rozmanitosť Európy si vyžaduje rôznorodé systémy živočíšnej výroby, ktoré sú prispôbené jedinečným charakteristikám jednotlivých regiónov v celej Európe.

Chov hospodárskych zvierat zohráva kľúčovú úlohu pri udržaní vidieckych hospodárstiev a podpore zamestnanosti v mnohých regiónoch. V niektorých regiónoch ide často o jedinú hospodársku príležitosť. Toto odvetvie má osobitný význam v znevýhodnených oblastiach, ako sú horské regióny, severné oblasti, trávnaté porasty a iné prechodné a okrajové regióny, kde môže byť pestovanie plodín náročné alebo menej ziskové. Pasúce sa hospodárske zvieratá pomáhajú udržiavať tradičnú krajinu, zabráňujú zarastaniu, obmedzujú riziko lesných požiarov a prispievajú k zachovaniu biodiverzity tým, že udržiavajú rozmanité biotopy⁽²⁸⁾. Odvetvie pomáha udržiavať obyvateľstvo vo vidieckych oblastiach a znižuje riziko opúšťania pôdy, čo môže viesť k degradácii životného prostredia a strate tradičnej krajiny. Inovatívne obchodné modely môžu účinne riešiť súčasné výzvy tým, že obnovia ústrednú úlohu chovu hospodárskych zvierat na týchto územiach.

(28) [*Extensive livestock systems and nature in Europe | Extenzívne systémy chovu hospodárskych zvierat a príroda v Európe | Publikácie | Európska environmentálna agentúra \(EEA\), 07/2026.*](#) V informačnom dokumente EEA sa uvádza, že jedna tretina biotopov uvedených v prílohe I k smernici o biotopoch závisí od extenzívnej pastvy.

Úpadok chovu hospodárskych zvierat úzko súvisí s opúšťaním pôdy v mnohých európskych regiónoch. Podľa odhadov JRC ⁽²⁹⁾ by do roku 2030 mohlo byť opustených približne 11 % poľnohospodárskej pôdy v EÚ, pričom takmer štvrtina (1,38 milióna ha) všetkých prípadov opustenia poľnohospodárskej pôdy v EÚ sa pravdepodobne vyskytne v horských oblastiach. To má aj významné demografické dôsledky. Uvedené výzvy by sa mali riešiť koherentným a integrovaným spôsobom, a to aj prostredníctvom našich budúcich politík v oblasti demografie. Vidiecke oblasti však majú neuveriteľný potenciál stať sa **hnacou silou európskej odolnosti, udržateľného rastu a pripravenosti**. Vytvorenie hospodársky atraktívnych a obývatel'ných vidieckych oblastí pomôže udržať a prilákať ľudí, čím prispeje k dlhodobej životaschopnosti týchto regiónov.

Príležitosť premietnuť zraniteľnosti vidieckych oblastí do hmatateľného dlhodobého prínosu je väčšia ako kedykoľvek predtým. EÚ sa púšťa do koordinovanejšieho a integrovanejšieho plánovania s cieľom podporiť svoj udržateľný hospodársky rast, pričom ako nástroj integrovaného plánovania využíva plány NRP.

S cieľom riešiť túto výzvu Komisia v spolupráci s členskými štátmi vypracuje plán, ako uspokojiť osobitné potreby **regiónov a vidieckych oblastí, ktorým hrozí opustenie**, pričom zohľadní špecifickú situáciu vo východnom pohraničnom regióne hraničiacom s Ruskom, Bieloruskom a Ukrajinou. Cieľom je **obnoviť udržateľnú živočíšnu výrobu** na miestach, kde prirodzene patrí a kde je žiaduca vzhľadom na jej environmentálne, sociálne a ekonomické prínosy, a zároveň zabezpečiť výkonnosť konkurencieschopnejších regiónov a komunít. Takýto krok by mohol byť motivovaný prilákaním všetkých aktérov potrebných na to, **aby sa vo vidieckych komunitách zakotvil účinný hodnotový reťazec**, a to od poľnohospodárov cez spotrebiteľov až po bitúcky, tradičných spracovateľov a miestne trhy.

Budúce **Európske pozemkové monitorovacie stredisko** ⁽³⁰⁾ prispeje k tomuto procesu výmenou informácií a najlepších postupov zameraných na riešenie opúšťania pôdy a zdokonalením analýzy zmien využívania pôdy a udržateľného obhospodarovania pôdy.

V rámci budúcej SPP majú členské štáty k dispozícii mnoho nástrojov, pomocou ktorých môžu zacieliť podporu na zraniteľné oblasti chovu hospodárskych zvierat. Viazaná podpora príjmu a podpora pre oblasti s prírodnými obmedzeniami by sa mali zamerať na odvetvia a oblasti, v ktorých sú najviac potrebné. Jednou z kľúčových úloh bude **priláhať novú generáciu poľnohospodárov** do oblastí, kde chov hospodárskych zvierat spôsobil sociálne rozdiely, a to prostredníctvom pomoci na začatie podnikateľskej činnosti, politík zameraných na prístup k pôde, podpory a stimulov v oblasti príjmov. Táto výzva však presahuje rámec toho, čo dokáže dosiahnuť samotná SPP. Rozvoj miestne integrovaných hodnotových reťazcov chovu hospodárskych zvierat si vyžaduje koordinované investície do infraštruktúry, spracovateľských zariadení, digitalizácie a trhových štruktúr, ktoré by mali byť podporené sociálnymi a pracovnými politikami, a ak je to vhodné, aj praktickou pomocou, ktorá pomôže poľnohospodárom riešiť tlak súvisiaci s voľne žijúcou zverou.

Jedným z príkladov, ktorý by mohol obnoviť miestne hospodárstvo a zároveň zlepšiť dobré životné podmienky zvierat, sú investície do nízkokapacitných a mobilných bitúnkov vo vzdialených regiónoch. Komisia s pomocou pracovnej skupiny pre chov hospodárskych zvierat vyčlení osobitné zdroje na vypracovanie **plánu týkajúceho sa bitúnkov, pričom preskúma, ako podporiť ich prítomnosť vo vidieckych oblastiach – či už ide**

⁽²⁹⁾ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC113718>.

⁽³⁰⁾ Stratégia generičnej obnovy v poľnohospodárstve [COM(2025) 872 final].

o stacionárne alebo mobilné zariadenia –, a to na základe už financovaných projektov⁽³¹⁾ a so zreteľom na aspekty dobrých životných podmienok zvierat.

Príklad: Flexibilná sieť miestneho spracovania s nízkokapacitnými a mobilnými bitúnkami (model odolnosti hodnotového reťazca vo vidieckych oblastiach). V riedko osídlených alebo horských regiónoch členské štáty podporujú hybridný systém spracovania, ktorý kombinuje malé stacionárne zariadenia s mobilnými bitúnkami.

- Zriaďuje sa regionálne družstvo chovateľov hospodárskych zvierat, ktoré združuje zdroje poľnohospodárov s cieľom riadiť logistiku a plánovanie.
- Členský štát spolufinancuje mobilné bitúnky, ktoré sa presúvajú medzi poľnohospodárskymi podnikmi alebo určenými zbernými miestami, pričom sa dodržiavajú normy v oblasti zdravia zvierat a bezpečnosti potravín.
- Zjednodušenie a optimalizácia právnych predpisov na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni vrátane registrácie a uznávania.
- To všetko dopĺňajú malé zariadenia na rozrábanie a balenie a chladiarenské sklady umiestnené vo vidieckych mestách, ktoré boli modernizované s podporou EÚ.
- Systém je začlenený do systému certifikácie kvality, ktorý odráža excelentnosť EÚ, s cieľom posilniť identitu a hodnotu výrobku.
- Zavádzajú sa digitálne nástroje (rezervačné platformy, systémy vysledovateľnosti) s cieľom optimalizovať trasy, zabezpečiť dodržiavanie pravidiel v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a skrátiť čakacie lehoty. Vďaka väčšiemu počtu miestnych bitúnkov sa zlepšujú dobré životné podmienky zvierat, keďže sa znižuje preprava živých zvierat na dlhé vzdialenosti.

Moderná digitálna infraštruktúra má kľúčový význam pre atraktivnosť vidieckych oblastí a pre posilnenie prínosu chovu hospodárskych zvierat k živobytiu na vidieku. Členské štáty by mali urýchliť investície do vysokorýchlostného širokopásmového pripojenia, sietí 5G, satelitnej konektivity a pripojenia mimo siete, a tým umožniť zavádzanie technológií inteligentného poľnohospodárstva, systémov diaľkového riadenia chovu hospodárskych zvierat a prístup k online službám.

Kľúčový význam má aj sociálna odolnosť. Na blahobyt a duševné zdravie chovateľov hospodárskych zvierat v EÚ vplývajú nielen tlaky súvisiace s príjmom, ale aj náročné pracovné podmienky, dlhý pracovný čas a sociálna izolácia, najmä vo vzdialenejších vidieckych oblastiach. Prístup k službám týkajúcim sa zastupovania pracovníkov a službám výpomoci je preto dôležitý, pretože umožňuje poľnohospodárom vziať si voľno v prípade choroby alebo rodinných povinností a znížiť tak stres a vyhorenie. Rovnako by sa mali primerane riešiť aj rodovo špecifické potreby a rozdiely medzi pohlaviami. Ďalším kľúčovým sociálnym faktorom je rozvoj zručností, pričom poľnohospodári sa čoraz viac vzdelávajú v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, environmentálnych postupov,

⁽³¹⁾ Príklady projektov financovaných v rámci EPFRV zameraných na inovácie a zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat v Nemecku: [TadeLoS – Onfarm Slaughtering of Cattle without Stress \(Zabíjanie hovädzieho dobytku v poľnohospodárskom podniku bez stresu\) | sieť SPP EÚ](#) a [Fully mobile slaughter unit in Thuringia \(Plne mobilný bitúnok v Durínsku\) | sieť SPP EÚ](#). Pozri aj príklad projektu financovaného v rámci programu Horizont 2020, ktorého cieľom je zavedenie mobilného bitúnku vo Francúzsku: [Practical case: Mobile Slaughter Unit \(Praktický prípad: mobilný bitúnok\) | sieť SPP EÚ](#).

digitálnych nástrojov a riadenia podniku, aby si zachovali odolnosť a prispôbili sa meniacim sa politickým a trhovým požiadavkám. V tejto súvislosti zohrávajú kľúčovú úlohu poradenské služby a politiky rozvoja vidieka.

Regionálne zdroje krmív zvyšujú odolnosť, udržateľnosť a strategickú autonómiu a zároveň znižujú závislosť od dovozu. Vďaka integrácii trávnatých porastov, vedľajších produktov a bielkovinových plodín pestovaných v EÚ tieto systémy znižujú emisie, podporujú vidiecke hospodárstva a sú v súlade s cieľmi obehového biohospodárstva. Toto sú kľúčové hnacie sily plánu Komisie zameraného na odolnosť, strategickú autonómiu a udržateľnosť bielkovinového systému EÚ.

3.5. Excelentnosť v živočíšnej výrobe

Kvalita je jednou zo strategických aktív Európy. V kontexte rastúcich očakávaní spoločnosti, globálnej konkurencie a územnej zraniteľnosti musí Európska únia zachovať a rozvíjať svoj cieľ dosiahnuť excelentnosť v živočíšnej výrobe.

Budúcnosť odvetvia chovu hospodárskych zvierat v EÚ bude závisieť nielen od jeho kapacity zachovať si konkurencieschopnosť a odolnosť, ale aj od jeho schopnosti **zviditeľniť to, čím sa vyznačuje európsky výrobný model**, a v tejto súvislosti zabezpečiť dôveryhodnosť a výhody pre hospodárstvo. Odráža model chovu hospodárskych zvierat, ktorý nie je založený na najnižších nákladoch, ale na tvorbe hodnoty prostredníctvom osvedčených postupov, kvality, udržateľnosti, etiky a zodpovednosti.

Pojem excelentnosť treba chápať v širšom zmysle a neobmedzovať ho len na výrobky pre špecifickú skupinu zákazníkov alebo prémiové výrobky. Malo by to postupne charakterizovať všetky hodnotové reťazce chovu hospodárskych zvierat a všetky výrobné modely. Každý chov hospodárskych zvierat by mal mať možnosť dosahovať čo najlepšie výsledky, neustále sa zlepšovať a aby bolo toto úsilie uznané a odmenené trhom aj verejnou politikou.

Komisia má v úmysle vypracovať v **spolupráci s pracovnou skupinou pre chov hospodárskych zvierat ambiciózny plán na dosiahnutie excelentnosti v živočíšnej výrobe**. Tento plán by mal umožniť Únii jasnejšie formulovať, čím sa vyznačuje európska živočíšna výroba, a to tak v rámci vnútorného trhu, ako aj celosvetovej hospodárskej súťaže.

Hlavnou prioritou je zvýšenie uznania na trhu a zhodnotenie excelentnosti. Poľnohospodári dokážu dodržiavať ambiciózne normy len vtedy, ak sú za to ekonomicky odmeňovaní. Zásadný význam má väčšia transparentnosť v celom potravinovom reťazci vrátane jasnejších informácií a označovania. Komisia pomôže spotrebiteľom prijímať informované rozhodnutia a uvedomiť si hodnotu produktov živočíšnej výroby z EÚ.

Kľúčovým prvkom je **jasnejšia identifikácia pôvodu v EÚ**. Komisia má v úmysle postupne posilňovať úlohu pôvodu v EÚ pri uvádzaní živočíšnych produktov na trh prostredníctvom obchodných noriem a preskúmať možnosť rozšírenia právneho základu v rámci spoločnej organizácie trhov. V prvom rade sa bude **opierať o pravidlá týkajúce sa hydinového mäsa** s cieľom zlepšiť informovanie o pôvode a vyvodiť z toho ponaučenie pre ostatné odvetvia.

Komisia bude pracovať na zhodnotení prísnejších noriem a špecifických charakteristík živočíšnej výroby EÚ prostredníctvom nepovinných vyhradených výrazov v rámci

spoločnej organizácie trhov. To by na dobrovoľnom základe umožnilo jasne identifikovateľné **označenie „európskej excelentnosti“**, podporené regulačnými špecifikáciami, čím by sa umožnilo dôveryhodné a harmonizované informovanie o vymedzených charakteristikách. Komisia posúdi kritériá, ako je nízkouhlíková výroba, postupy šetrné k životnému prostrediu, používanie miestneho krmiva, chov a zabitie, ako aj prísne normy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. Tieto nepovinné vyhradené výrazy by sa mohli použiť na preukázanie súladu s požiadavkami na udržateľnosť vyžadovanými v rámci vnútroštátnych alebo európskych fondov na účely prístupu k investíciám, čo by poľnohospodárom umožnilo prístup k možnostiam financovania bez toho, aby museli opakovane predkladať rovnaké dôkazy (zásada „jedenkrát a dosť“).

Komisia sa bude zaoberať aj tým, ako môžu existujúce nástroje lepšie podporovať zhodnocovanie kvality v živočíšnej výrobe **vrátane kvality mäsa**. Súčasný rámec EÚ pre klasifikáciu jatočných tiel vychádza hlavne z kvantitatívnych kritérií. Hoci zabezpečuje jednotný trhový jazyk a cenovú transparentnosť, nezohľadňuje celý rozsah kvalitatívnych vlastností, ktoré sú dôležité pre spotrebiteľov a trhové zhodnotenie. Komisia posúdi, či by sa tento rámec mohol na dobrovoľnom základe ďalej rozvíjať tak, aby zahŕňal určité kvalitatívne charakteristiky, ako sú organoleptické vlastnosti alebo vlastnosti súvisiace so spôsobom výroby, a či by tieto charakteristiky mohli byť podporené nepovinnými vyhradenými výrazmi s cieľom posilniť diferenciáciu, tvorbu hodnoty a uznanie kvality.

Druhou prioritou Komisie bude lepšie zviditeľniť územne zakotvené systémy chovu hospodárskych zvierat. Využije **propagačnú politiku EÚ** na zdôraznenie kvality, udržateľnosti, prísnych noriem v oblasti dobrých životných podmienok – najmä systémov bezkľetkového chovu a produkcie vajec bez vyraďovania samcov kurčiat z chovu – a územnej ukotvenosti v súvislosti s produktmi živočíšnej výroby EÚ na vnútornom aj vonkajšom trhu. Väčšia podpora bude smerovať do systémov úzko prepojených s vidieckymi oblasťami s cieľom lepšie komunikovať pridanú hodnotu a v odôvodnených prípadoch posilniť prednostné postavenie.

S cieľom maximalizovať trhové výnosy sa zainteresované strany a členské štáty nabádajú, aby spolupracovali najmä v oblasti **budovania územnej značky výrobkov**, ktorá spája produkty živočíšnej výroby s historickou identitou a prírodnými charakteristikami ich konkrétnych regiónov alebo plemien, iniciatívy v oblasti agroturistiky a diverzifikácie a kolektívny manažment krajiny s cieľom chrániť biodiverzitu a manažovať krajinu v rámci ekosystémov založených na chove hospodárskych zvierat.

S cieľom podporiť tieto snahy vo väčšom meradle **by sa v rámci propagačnej politiky EÚ v oblasti poľnohospodárstva mohol vyčleniť špecializovaný propagačný segment** zameraný na územne zakotvené systémy chovu hospodárskych zvierat, čím sa urýchlí ich prenikanie na trh.

Tretia priorita nadväzuje na existujúcu politiku EÚ v oblasti kvality, najmä na zemepisné označenia (ZO) a ekologickú poľnohospodársku výrobu. Komisia bude naďalej podporovať ich zavádzanie, propagáciu a ochranu ako kľúčových nástrojov. Komisia s cieľom posilniť tieto rámce preskúma akčné plány pre ekologickú poľnohospodársku výrobu a zemepisné označenia.

4. ZÁVERY

V čoraz náročnejšom globálnom hospodárstve spočíva reakcia Únie v tom, aby sa ciele odolnosti, konkurencieschopnosti, udržateľnosti, teritoriality a excelentnosti vzájomne posilňovali ako európsky prístup k chovu hospodárskych zvierat.

Stratégia EÚ pre chov hospodárskych zvierat predstavuje ucelenú víziu budúcnosti odvetvia chovu hospodárskych zvierat. Komisia presadzuje pozitívny a vyvážený pohľad na chov hospodárskych zvierat, pričom uznáva výzvy, ktoré s ním súvisia – vrátane environmentálnej a klimatickej stopy –, ako aj príspevok tohto odvetvia k dodávkam potravín, zamestnanosti, územnej súdržnosti, biodiverzite a ku kultúrnej hodnote.

Odolnosť sa posilní prostredníctvom koordinovaného úsilia zameraného na boj proti zmene klímy, posilnenie biologickej bezpečnosti, riešenie sociálnych výziev a zvýšenie spoľahlivosti trhov a dodávateľských reťazcov.

Konkurencieschopnosť sa zvýši riešením nedostatku finančných prostriedkov a zhoršujúcej sa situácie v chove hospodárskych zvierat v niektorých regiónoch, podporou inovácií, digitalizácie, získavania zručností a zabezpečením spravodlivosti v obchode.

Udržateľnosť sa dosiahne znížením environmentálnej stopy, podporou biodiverzity a presadzovaním obehových poľnohospodárskych systémov zameraných na dobré životné podmienky zvierat, ktoré udržiavajú životaschopnosť vidieka.

Teritorialita zohľadňuje rozmanitosť európskych krajín a miestnych podmienok, čím posilňuje postavenie nových generácií poľnohospodárov a podporuje regionálne hospodárstva.

Tieto koordinované snahy Komisie, členských štátov a zainteresovaných strán spoločne vytvoria pevný rámec **excelentnosti**, ktorý podporí prosperitu odvetvia chovu hospodárskych zvierat v kontexte globálnej konkurencie.

Komisia bude s pomocou pracovnej skupiny pre chov hospodárskych zvierat sledovať pokrok a podávať o ňom správy. Vďaka aktívnej účasti na týchto strategických iniciatívach môže toto odvetvie očakávať udržateľnú, spravodlivú a prosperujúcu budúcnosť.